

kan være, at man nu vil skærpe frem ad den Vej, og jeg antager, man vil kunne blive enig derom. Som sagt, jeg tror, det vilde være meget heldigt og lykkebringende for Landet, dersom man kunde finde et Program paa det Grundlag, det kunne vi hilse med Glæde. Det forekommer mig, at man fra Lovgivningsmagts Side, fra Regeringens og Rigsdagens Side, maa sige: Vi maa have fri Besigtigelse af Programmet, inden vi udtale os nærmere. Jeg er ikke af det, der er fremkommet, blevet saa oplyst som det ærede Medlem for Ribe Amts 3dje Valgkreds (Bust), der havde en hel stor Spisefedel, som det ærede Medlem syntes ganske godt om. Rigtig nok satte det ærede Medlem det ene store forfarlige Spørgsmaalstegn efter det andet ved Spisefedlen og endte stadig med: hvor skulle Pengene komme fra? Det vidste det ærede Medlem ikke. Jeg tror derfor ikke, at det ærede Medlems Tilslutning til Spisefedlen vil have stor Værdi. Jeg betragter heller ikke denne Spisefedel, som det ærede Medlem kom med, som et Agrarprogram; det er kun Udtalelser, der ikke en Gang fremkom ved det første Møde, som det ærede Medlem nævnte. Men Udtalelser af denne Art kende vi jo alle, og de ere fremkomne, tør jeg vel sige, med en vis Svighed under en vis Agitation, og jeg tror ikke, at det ærede Medlem vil paastaa, at det er et Program, der er startet. Hvorfor skulde man ellers altid høre: Nej, vent, til vi træde sammen og danne vort Program, før have andre ikke Lov til at sige, hvad vi ville, og hvorledes vi ville det. Men saa maa ogsaa andre, navnlig de, der have Ansvar for Lovgivningsmagten, have Lov til at sige: Vi tage Anstand og forbeholde os fri Besigtigelse af det Program, der en Gang skal fremkomme. I øvrigt er det jo meget smukt, at Staten stiller sig paa det Standpunkt at sige: Vort Hovederhverv skal nyde Fremme, og der skal gøres alt, hvad der er muligt for det, uden at dog andre Interesser derved krænktes. Det ærede Medlem for Rjøbenhavns 4de Valgkreds (Scharling) mente nu, at Regeringen, og det skulde vel særlig være Indenrigsministeren, skulde have nedsat en Kommission til at overveje de Spørgsmaal, der kunde ligge for til Undersøgelse af hele Landbrugets Stilling, hvilket vilde være en meget omfattende Opgave, og det ærede Medlem mente, at naar der var en Næringskommission, saa kunde der ogsaa nedsettes en Landbrugskommission. Jeg maa sige, det forbaber mig at høre denne Udtalelse, thi Næringskommissionens Opgave er bestemt og begrænset, der er en Ramme af Lovbestemmelser, som

den skal tage under Overvejelse, det er ganske specielle Opgaver; men dersom man vilde nedsette en Kommission til Undersøgelse af Landbrugsforholdene, saa maatte den optage en Masse Spørgsmaal og tillige tage direkte Sigte paa deres Løsning — ikke indirekte som Næringskommissionen.

Det er imidlertid ikke nødvendigt at nedsette en saadan Kommission. Vi kende jo Produktionen her i Landet og vide, at den har taget en anden Gang end i tidligere Aar; vi vide, at Smørret er Hovedudførsels-Artiklen, og at det, det nu gælder om, er at faa en sikrere Produktion, fremfor at faa en større Produktion. Vi vide, hvordan det er gaaet med vor Korn- og Kreaturudførsel, den er ikke formindsket, men Grunden til, at Udbyttet er mindre, maa dels søges deri, at der er større Arbejdsomkostninger, som vi ogsaa til Dels kunne paavise, hvor de ligge, og dels Konkurrencen. Kort sagt, jeg tror, at man med ret kort Varsel, dels gennem Regeringen, dels gennem Landboorganisationen og de foreliggende statistiske Oplysninger skal kunne give Svar paa de fleste af de Spørgsmaal, der ville kunne rejses — derunder ogsaa paa Bestatningsspørgsmaalet. Vi vide ganske godt, hvordan Skatten ligger, hvordan der lignedes kominevis paa Formue og Lejlighed, og vi kende Amtsbestatningen. Det ærede Medlem for Bræsto Amts 6te Valgkreds (Hoffen) nævnte i Gaar, at Amtene havde alle Indtægter af Hartkornet. Det er ganske vist rigtigt, men de have dog nogen Lejlighed til at vælte en Del over paa Formue og Lejlighed, men hidtil have de næsten ikke benyttet den. Sidste Aar var der 5 Amtsraadskræde her i Landet — ikke flere — der benyttede Lejligheden til at ligne noget over paa Formue og Lejlighed, altsaa man kan ikke sige, at Amtsraadene have støttet denne Tendens. Man behøver ingen Kommission til at tage de Spørgsmaal op. Det er ikke umuligt at finde et Grundlag for en hel og delvis Forandring med Hensyn til Udredelsen af visse Afgifter, f. Eks. den hele eller delvise Udredelse af Amtsudgifterne.

Rettelser.

- Sp. 81, L. 10 f. n.: „Opgaver, hvis“ læs: „Opgaver, hvis“
 — — L. 10—9 f. n.: „Meningen. I Forholdet“ læs: „Meningen, Forholdet“
 — — L. 7 f. n.: „Omraader“ læs: „Omraader.“